

בש"פ 266/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 266/16

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים בתמ"ת 24186-12-15 מיום 7.1.2016 שניתנה על-ידי השופט ר' כרמל

בשם העורר: עו"ד רמי עותמאן

בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

החלטה

1. ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט ר' כרמל) מיום 7.1.2016 בתמ"ת 24186-12-15, בגדרה הורה על הארכת מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. ביום 13.2.2015 הוגש כתב אישום נגד העורר, קטין, יליד 1998, בעבירות התפרעות, תקיפה בנסיבות מחמירות וידוי אבן לעבר כלי תחבורה.

3. על-פי כתב האישום, נסעו רפי אליהו וניסן סולימני ביום 30.11.15 מכיוון כביש הבקעה לכיוון הגבעה הצרפתית בירושלים. ניסן, שנהג במכונית, נכנס בטעות, בשל אי-היכרותו את האזור, לכפר עיסאווייה, בקרבת הגבעה הצרפתית. סמוך לאחר כניסתם לכפר, ובעודם נוסעים במהירות נמוכה בשל פקק תנועה, זוהו רפי וניסן כיהודים בשל היותם חובשי כיפה. בעקבות זאת, החלה במקום התקהלות של עשרות צעירים, ביניהם גם העורר, ואילו ידו אבנים לעבר המכונית. נגרמו לה פגיעות פח מרובות, ושמשתה האחורית נופצה. אבנים חדרו אל תוך המכונית, ופגעו בידיו של רפי. רפי נמלט מן המכונית, וניסן, שנהג בה, סב על עקבותיו על מנת לצאת מהכפר, תוך שיידיו האבנים לעברו נמשך.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביקשה המדינה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 17.12.2015 קבע בית המשפט המחוזי כי הודאתו של העורר, דבריהם של רפי וניסן כפי שתועדו בדוחות הפעולה של השוטרים, וצילומי המכונית, מקיימים את הדרישה לקיומן של ראיות לכאורה ברמה הנדרשת, למצער בשלב הנוכחי. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי המסוכנות הטמונה במעשיו של העורר לביטחון הציבור ולשלומי מקימה עילת מעצר. לבסוף הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מאת שירות המבחן לצורך הדיון בחלופת מעצר.

5. בתסקיר מטעם שירות המבחן נשללה האפשרות לחלופת מעצר בבית משפחת העורר בכפר עיסאווייה, מקום התרחשות האירועים, והומלץ על חלופה בדירה בשכונת בית חנינא, אצל קרובת משפחה. בתסקיר תואר הרקע האישי והמשפחתי של העורר, והקשיים אותם חווה נוכח הליך המעצר. עם זאת, התסקיר לא התייחס למרכיב המסוכנות.

6. ביום 7.1.2016 נעתר בית המשפט המחוזי לבקשת המדינה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, בקבעו כי מדובר בארוע "חמור במיוחד", וכי מבצעיו, ובהם העורר, "גילו דבקות במשימה". לפיכך, נקבע ביחס לעורר כי "קשה לראות בחלופה המוצעת ככזו שתאיין את מסוכנותו, אף אם מדובר בקטין". מכאן הערר שלפני.

7. העורר טוען כי שגה בית המשפט המחוזי כשדחה את המלצת שירות המבחן לשחררו לחלופת מעצר, והחליט להורות על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. זאת, חרף העובדה שהוא קטין, ללא עבר פלילי. עוד טוען העורר כי שגה בית המשפט כשהתעלם מהכרסום בראיות לכאורה, כפי שבא לידי ביטוי בשחרורם של שני נאשמים אחרים בפרשה, כנראה מפאת כשלים בחקירה, מבלעדי הגשת כתב אישום נגדם. לבסוף טוען העורר כי ההודאה נגבתה ממנו בכוח ותחת איומים ולחצים שהופעלו עליו שלא כדין, ובחקירה שנערכה ללא נוכחות הוריו, חרף היותו קטין. ב"כ העורר טען על טעות בגישת המדינה, שמעדיפה את מעצרו של העורר ביחד עם עצירים בטחוניים, ולא את דרך החינוך והשיקום. חלופת המעצר שהוצעה, לדבריו, הדוקה דיה, מבטיחה מניעת מסוכנות, ומן הראוי לבטל את החלטת בית המשפט המחוזי ולהורות על שחרורו של העורר לחלופה שהוצעה בבית חנינה.

8. ב"כ המשיבה התנגדה לערר, וטענה על "פחד מוות" של ממש כשרפי וניסן נקלעו לאותו אירוע. מטח של אבנים הוטח בהם רק מחמת היותם יהודים, עד שנאלצו לנוס על נפשם בבהלה מפני עשרות אנשים שהשליכו לעברם אבנים. מפאת תקלה טכנית לא הוקלטה חקירתם של שניים אחרים ולכן שוחררו. אצל העורר לא היתה תקלה דומה, חקירתו עמדה באמות המידה הדרושות, ולפיכך הוגש נגדו כתב האישום ביחד עם בקשה להורות על מעצרו עד תום ההליכים. תקלה טכנית אינה מצדיקה שהעורר יזכה מן ההפקר. מדובר באירוע חמור במיוחד ומסוכן עד מאד: ניסיון לעשות 'לינץ' בשני יהודים שנקלעו לכפר ערבי ומצאו את עצמם כשעשרות אנשים מסתערים עליהם מכל עבר, מיידים אבנים, מנפצים את שמשת המכונית והסכנה הולכת וגוברת. העורר אמנם קטין, אך הוא בן 17 ו-3 חודשים, ובעת הזאת שומה להרתיע; המענה למסוכנות הוא אך ורק במעצר עד תום ההליכים.

9. נתתי דעתי על טענות ב"כ הצדדים מזה ומזה על רקע החלטת בית המשפט המחוזי וכלל נסיבות העניין, העובדתיות והמשפטיות, ובאתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

10. בידי המדינה ראיות לכאורה לחובת העורר על היותו אחד מעשרות אנשים שתקפו באבנים את המכונית שבה נסעו רפי וניסן, מחמת היותם יהודים, שלרוע מזלם נקלעו בטעות לשכונת עיסוויה. מסוכנותו הרבה של העורר נלמדת מעצם ביצוע העבירות המיוחסות לו, לכאורה, ונסיבותיהן. הכלל הפסיקתי במצב דברים זה הוא מעצר עד תום ההליכים, הגם שמדובר בקטין (בש"פ 5809/11 פלוני נ' מדינת ישראל (11.08.11); בש"פ 6590/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.10.2014); בש"פ 3444/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (31.5.2015)).

11. לכלל זה ניתן משנה תוקף בתקופות סוערות של מתיחות ביטחונית, כבעת הנוכחית. עמד על כך השופט א' שהם: "היקפן הנרחב של המהומות, ומגמת ההסלמה הניכרת, תומכות בכך שהכלל בדבר מעצרו של חשוד עד לתום ההליכים בעניינו, יוחל גם כאשר מדובר בחשוד שהוא קטין. זאת, נוכח אופיין של ההתפרעויות, אשר במקרים רבים מבוצעות על-ידי קטינים דווקא [...] ומאחר שהאינטרס להגנה על ביטחון הציבור גובר גם על שיקולי השיקום של קטינים" (בש"פ 6590/14 הנ"ל. ראו עוד: בש"פ 297/09 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 והפניות שם (12.1.09); בש"פ 295/09 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 והפניות שם (12.1.2009)). ודוק: לא עצם המסוכנות הכללית באזורנו כשלעצמה היא בעוכריו של העורר, אלא שמסוכנותו-שלו לעת שכזאת, גוברת.

12. גם אם ישנן נסיבות המצדיקות סטייה מן הכלל המורה על מעצר, הרי שהללו לא התקיימו בענייננו. בית המשפט המחוזי הסביר כי "אין מדובר בידוי אבן מראש גבעה לעבר כלי רכב חולף הנמצא במרחק, אלא מדובר באירוע חמור במיוחד, במסגרתו נקלעו שני תושבים יהודים לכפר עיסוויה בטעות, ולאחר שזוהו כיהודים, נוצרה התקהלות של עשרות צעירים שידו אבנים לעבר רכבם. המשיב גם הוא נטל חלק באותה התפרעות וידה אבנים לעבר הרכב. כתוצאה מכך נגרמו לרכב נזקים רבים, ואחד הנוסעים אף ניסה למלט נפשו מהרכב. מדובר אם כן באירוע שמבצעיו, וביניהם המשיב, גילו דבקות במשימה. שחרור לחלופה מצריך מתן אמון במשיב באופן שהחלופה תאיין את מסוכנותו. מי שנוטל חלק באירוע כזה, קשה לראות בחלופה המוצעת ככזו שתאיין את מסוכנותו, אף אם מדובר בקטין". לא עלה בידי ב"כ העורר לסתור את דבריו אלו של בית המשפט המחוזי. המסוכנות הנשקפת מן העורר ונסיבות המקום והשעה, מחייבים את מעצרו.

13. אכן, כשמדובר בקטינים, נוטה בית משפט זה לבכר ככל הניתן שיקולי טיפול, שיקום וחינוך, ולא להכביד עליהם את עולו של הדין הפלילי (בש"פ 2807/14 מדינת ישראל נ' פלוני (16.4.2014); בש"פ 8127/12 מדינת ישראל נ' פלוני (18.11.2012); בש"פ 251/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 (14.1.2014)). עם זאת, בידוע כי רבים עד מאד ממידי האבנים הם קטינים, והקטינות לא יכול שתשמש כתריס בפני מעצר.

14. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, ט' בשבט התשע"ו (19.1.2016).

ש ו פ ט
